

Βασικές δεξιότητες και Bildung

-μια προσέγγιση

BILDUNG

1. Οι σύνθετες κοινωνίες απαιτούν ευκαιρίες εκμάθησης βασικών δεξιοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής

Οι πολλαπλές προκλήσεις και οι ραγδαίες αλλαγές στις κοινωνίες μας στην Ευρώπη απαιτούν να επανεξετάσουμε το ρόλο και τους στόχους της εκπαίδευσης ενηλίκων. Στο παρόν έγγραφο εξετάζουμε πώς η έννοια της "εκπαίδευσης" μπορεί να προωθήσει μια πιο ολιστική κατανόηση των αναγκών και των στόχων της εκπαίδευσης βασικών δεξιοτήτων.

Για να λειτουργήσουμε και να ευημερήσουμε στις σημερινές πολύπλοκες κοινωνίες χρειάζομαστε μια ποικιλία βασικών δεξιοτήτων. Για παράδειγμα, η ατελείωτη ποσότητα και οι πηγές πληροφοριών και τα κανάλια επικοινωνίας δημιουργούν την ανάγκη για νέα είδη γραμματισμού, καθώς επιβάλλουν την ανάγκη για ενεργή αναζήτηση, αξιολόγηση, ερμηνεία και επεξεργασία των πληροφοριών. Χρειάζομαστε επίσης κριτική σκέψη, την ικανότητα να κατανοούμε τους τρόπους με τους οποίους επηρεάζομαστε καθώς και το πώς μπορούμε εμείς οι ίδιοι να ενεργήσουμε ως φορείς μετασχηματισμού. Όλα αυτά επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να κατανοήσουμε την ανάγκη και την παροχή εκπαίδευσης βασικών δεξιοτήτων.

Ποιες είναι οι σημερινές βασικές δεξιότητες; Ποιος πρέπει να τις μάθει; Είναι κάτι που κάποιος είτε έχει είτε δεν έχει;

Προτείνουμε τη χρήση της προσέγγισης των δεξιοτήτων ζωής για τον ορισμό των βασικών δεξιοτήτων. Οι δεξιότητες ζωής περιλαμβάνουν ικανότητες γραμματισμού, ψηφιακές ικανότητες, περιβαλλοντικές ικανότητες, πολιτικές ικανότητες, προσωπικές και διαπροσωπικές ικανότητες, ικανότητες υγείας, οικονομικές ικανότητες και αριθμητικές ικανότητες.

Οι επαρκείς βασικές δεξιότητες επιτρέπουν την ένταξη και τη συμμετοχή στην πολύπλοκη και ταχέως μεταβαλλόμενη κοινωνία της πληροφορίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τονίζει στον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων το δικαίωμα του ατόμου να συμμετέχει στην κοινωνία:

"Καθένας έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διαβίωση μάθηση που αναπτύσσει βασικές ικανότητες και βασικές δεξιότητες. Οι βασικές ικανότητες και οι βασικές δεξιότητες χρειάζονται από όλους για την προσωπική ολοκλήρωση και ανάπτυξη, την απασχολησιμότητα, την κοινωνική ένταξη και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά." (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019.)

Γινα να το πάμε ακόμη παραπέρα, οι βασικές δεξιότητες θεωρούνται δικαίωμα, διότι όπου δεν αναπτύσσονται, υπάρχει καταπίεση (Paulo Freire 1970).

Το πρόγραμμα Bildung Erasmus+, το οποίο διευθύνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση των Ενηλίκων (EAEA), συμβάλλει στην επανεξέταση των βασικών δεξιοτήτων με τη χρήση της ολιστικής έννοιας της "εκπαίδευσης". Η έννοια της Bildung μπορεί να εμπλουτίσει τις συζητήσεις και την πρακτική της εκπαίδευσης βασικών δεξιοτήτων.

2. Η συμβολή της έννοιας Bildung στην εκπαίδευση βασικών δεξιοτήτων

Η έννοια της εκπαίδευσης βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: μεταβιβάσιμες γνώσεις, μη μεταβιβάσιμες γνώσεις, διεύρυνση του αισθήματος ευθύνης και ενδυνάμωση των πολιτών. Bildung δεν είναι μόνο να γνωρίζεις πράγματα, αλλά και να έχεις τις δεξιότητες και τα κίνητρα για να αλλάξεις τον κόσμο προς το καλύτερο και να ενεργείς ανάλογα.

Πρέπει να υιοθετήσουμε μια ολιστική αντίληψη των βασικών δεξιοτήτων ως δεξιοτήτων ζωής και να προσφέρουμε ευκαιρίες μάθησης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Οι δεξιότητες ζωής πρέπει να διδάσκονται με διαλογικό τρόπο που τις συνδέει άμεσα με τις ανάγκες των μαθητών. Αυτό είναι απαραίτητο για να εφοδιάσουμε τους πολίτες με τις δεξιότητες να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να αναλαμβάνουν δράση σε έναν κόσμο που διαιμορφώνεται από τάσεις όπως η κλιματική αλλαγή, η ψηφιοποίηση και το κοινωνικό χάσμα.

Συνδυάζοντας την ολιστική κατανόηση των δεξιοτήτων ζωής με την ιδέα της εκπαίδευσης, η εκπαίδευση των βασικών δεξιοτήτων θα πρέπει να καλύπτει τις ακόλουθες πτυχές:

- **Μα ολιστική προσέγγιση.** Η κατανόηση των βασικών δεξιοτήτων πρέπει να διευρυνθεί προς την κατεύθυνση των δεξιοτήτων ζωής.
- **Μαθητοκεντρική προσέγγιση.** Οι μαθησιακές ανάγκες των συμμετεχόντων αποτελούν το σημείο εκκίνησης και όχι ένα προκαθορισμένο πρόγραμμα σπουδών.

- Διαλογικές μέθοδοι. Η μάθηση δεν μπορεί να είναι "από πάνω προς τα κάτω", αλλά οι γνώσεις όλων αναγνωρίζονται. Η μάθηση από ομότιμους διευκολύνεται. Ο δάσκαλος μαθαίνει επίσης.
- Μα προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς. Όλοι μπορούν να συμμετάσχουν ανεξαρτήτως γενιές και/ή υπόβαθρου.
- Μα συμμετοχική/πολιτική προσέγγιση ενδυνάμωσης. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να καθοδηγούνται για το πώς να υποστηρίξουν την αλλαγή και να επηρεάζουν το περιβάλλον τους. Ενισχύονται η αυτοαποτελεσματικότητα και η αυτονομία.

3. Συστάσεις

3.1. Συστάσεις σε μακρο-επίπεδο (υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων... σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο)

Οι συστάσεις σε μακρο-επίπεδο αποσκοπούν στη διεύρυνση της έννοιας της μάθησης και των δεξιοτήτων που θεωρούνται απαραίτητες στη σύγχρονη κοινωνία.

- Εκτιμούν τη διαβίωση μάθηση και τη μη τυπική μάθηση: Σε μια ταχέως μεταβαλλόμενη κοινωνία, χρειαζόμαστε ευέλικτα μοντέλα και νέους χώρους μάθησης. Αυτό θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη στα μέσα χρηματοδότησης.
- Η εκπαίδευση ενηλίκων βοηθά τους ανθρώπους να προσαρμοστούν στις νέες πραγματικότητες. Θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι χρειαζόμαστε μάθηση για τη ζωή, όχι μόνο μάθηση για την απόκτηση απασχόλησης. Η ευρύτερη, ολιστική μάθηση είναι αναγκαία σήμερα περισσότερο από ποτέ.
- Να μην αφήσουμε κανέναν πίσω- αυτό θα πρέπει να αποτελεί κατευθυντήρια αρχή σε κάθε κοινωνική ανάπτυξη και ειδικότερα στην εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων.
- Συμμετοχή των εκπροσώπων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στο σχεδιασμό των πολιτικών για την εκπαίδευση και τη μάθηση. Μπορούν να εκφράσουν τις ανάγκες των παρόχων εκπαίδευσης ενηλίκων και των εκπαιδευόμενων.
- Παροχή χώρων για την εκμάθηση βασικών δεξιοτήτων. Επενδύστε περισσότερο στην εκπαίδευση βασικών δεξιοτήτων. Αναγνώριση των αναγκών των διάφορων ομάδων-στόχων.

3.2. Συστάσεις σε μέσο-επίπεδο (φορείς ΔΒΜ κέντρα μάθησης...)

Οι συστάσεις σε μέσο-επίπεδο στοχεύουν στην παροχή ευέλικτων μαθησιακών περιβαλλόντων, στη συμμετοχή των κοινοτήτων των μαθητών στο σχεδιασμό της μαθησιακής προσφοράς και στην εξεύρεση νέων τρόπων για την πραγματοποίηση εργασιών προβολής.

- Παρέχετε χώρους όπου η μαθησιακή κοινότητα μπορεί να μοιράζεται τις απόψεις της και να συμμετέχει στις αποφάσεις που αφορούν την οργάνωση της μάθησης. Οργανώστε συμμετοχικές πρακτικές μέσω των οποίων οι μαθητές μπορούν να εκφράσουν τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και την περιέργειά τους.
- Εξασφαλίστε ότι οι άνθρωποι μπορούν να μάθουν σε ένα λιγότερο τυπικό περιβάλλον και παρέχετε ευκαιρίες μάθησης που συνδέονται με πλαίσια και καταστάσεις της

πραγματικής ζωής. Η διδασκαλία μπορεί να εξακολουθεί να είναι προσανατολισμένη στο στόχο.

- Υποστήριξη και παροχή καθοδήγησης σχετικά με τις ευκαιρίες μάθησης για ενήλικες.
- Αν θέλουμε να αυξήσουμε τη συμμετοχή στη μάθηση, πρέπει να είμαστε πιο ευέλικτοι και δημιουργικοί στην παροχή μάθησης. Για παράδειγμα, τα μαθησιακά περιβάλλοντα που συνδέονται με καταστάσεις της πραγματικής ζωής μπορούν να αυξήσουν τη δέσμευση και να διευκολύνουν τη συναισθηματική σύνδεση των μαθητών με το θέμα.
- Επενδύστε σε εργασίες προβολής: Τα άτομα με πολλές μαθησιακές ανάγκες συχνά δεν αναζητούν ευκαιρίες μάθησης. Παρόλο που οι ελλείψεις σε βασικές δεξιότητες ή δεξιότητες ζωής εμποδίζουν τις πιθανότητες μάθησης και ανάπτυξης των δυνατοτήτων του ατόμου και τη συμμετοχή του στην κοινωνία, οι άνθρωποι δεν αντιλαμβάνονται πάντα τη σχέση μεταξύ των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή και της έλλειψης δεξιοτήτων.
- Δικτυωθείτε με άλλους οργανισμούς για να λάβετε πληροφορίες σχετικά με πιθανές μαθησιακές ανάγκες. Ο συν-σχεδιασμός μαθημάτων βοηθά στην ανάπτυξη μαθησιακών ευκαιριών που ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των ομάδων εκπαιδευομένων. Επίσης, η συνεργασία μπορεί να δημιουργήσει μονοπάτια για περαιτέρω μάθηση.

3.3. Συστάσεις σε μικροεπίπεδο (εκπαιδευτές, μαθήματα κατάρτισης των εκπαιδευτών...)

Οι συστάσεις σε μικροεπίπεδο στοχεύουν στην υιοθέτηση μιας μαθητοκεντρικής προσέγγισης και μεθόδων στη μάθηση, καθώς και στην ενδυνάμωση των μαθητών στην πορεία τους προς τη διεύρυνση των κύκλων του ανήκειν, όπως αναφέρεται στην προσέγγιση Bildung. Στόχος είναι η ενδυνάμωση των μαθητών στην προσωπική ανάπτυξη και στην αύξηση της αίσθησης ευθύνης για το περιβάλλον.

- Χρησιμοποιήστε μεθόδους που εμπλέκουν τους μαθητές και διευκολύνουν τη διθεματική μάθηση, όπως η μάθηση βάσει προβλημάτων, η μάθηση από ομότιμους και οι μελέτες περιπτώσεων.
- Υιοθετήστε μια μαθητοκεντρική προσέγγιση. Να είστε ανοιχτοί στα ενδιαφέροντα και τις καταστάσεις ζωής των εκπαιδευομένων και να επιδεικνύετε ευελιξία ώστε να προσαρμόζετε το πρόγραμμα μάθησης στις ανάγκες τους.
- Δημιουργήστε ένα ασφαλές περιβάλλον όπου όλοι είναι αξιόλογα μέλη της ομάδας και γνώστες της αμοιβαίας μάθησης. Να πυροδοτείτε συναισθηματικές συνδέσεις με τους άλλους διευκολύνοντας τη συνεργασία και το μοίρασμα.
- Προώθηση του διαλόγου.
- Εξετάστε το ενδεχόμενο να απευθυνθείτε σε όλη την κοινότητα, ανεξάρτητα από την κοινωνική θέση ή το μορφωτικό υπόβαθρο. Όλοι μαθαίνουμε ο ένας από τον άλλον, γι' αυτό προσπαθήστε να συγκεντρώσετε ανθρώπους από διαφορετικά υπόβαθρα στη διαδικασία μάθησης.

